

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA.

XIV. letnik.

Maj.

5. št. 1908.

SKOZI ENGADIN. (Konec.) JANKO MLAKAR.

Piz Morteratsch.

Roseška dolina je gotovo najlepša v celem Engadinu, seveda le v hribolazčevih očeh. Na obeh straneh jo oklepajo nad 3000 m visoki gorski grebeni, ozadje pa zapirajo velikanski ledniki, na katerih komaj najdeš kako temno skalnato progno. Dohod je jako zložen. V dobri uri se pripelješ po lepi cesti do restavracije »Hotela du Glacier«. Tisti turisti, ki se boje vsake druge stopinje razen na voz in z voza, ostajajo kar tu; kajti že razgled odtod mora zadovoljiti vsakega še tako razvajenega človeka. Kdor je pa bolj podjeten, gre še dalje po zložni poti na Visoko planino (Alpota 2251 m) ali pa do Tschiervenske koč, ki leži takorekoč v naročju lednikov Tschierve, Morteratscha, Bernine in Rosegga. Ker se jaz štejem med podjetnejše turiste, se nisem hotel mešati med tisto leno gospodo, ki je posedala tam pred hotelom, marveč sem jo mahnil kar čez most po lepi jahalni poti proti koči.

Do tja sem imel samo še pičli dve uri. Želel bi bil skoraj, da bi bilo malo dalje; kajti nisem se mogel nagledati lednikov, ki se razprostirajo v silnih strminah pod Roseggom, Sello, Chapütschinom in Glüschaintom.

Ura je bila nekaj čez poldne, ko sem se prigugal do koč. Imel sem torej na razpolago še celo popoldne.

Koča ima krasno lego. Stoji 2450 m visoko na produ, le par metrov nad groznimi lomi Velikega Tschiervenskega lednika. V največji bližini se vzpenjajo strahovito razpokane ledene stene Piz Bianca, Monta di Scerscen in Piz Rosegga. Bernine same ni videti, ker jo zakriva Piz Bianco. Krasen je tudi razgled na zahodne »Pize«, kakor na pr. na Corvatsch, Morel i. dr. Tschiervenska koč se prišteva med najlepše zgradbe švicarskega »Alpencluba«. Vkljub temu je pa po naših pojmih o planinskih kočah jako slaba. Nazunaj ima stavba še precej čedno lice. Kako je vse tesno in po-

manjkljivo, vidiš šele, ko stopiš noter. Obednica je tako tesna, kakor da bi Švicarji ne poznali trebuchov. Ležišče je pa tudi kaj borno. Naročje slame in dvoje konjskih odej, to je vsa posteljna priprava.

Ko sem se bil nekoliko okrepčal, sem šel ogledovat, kako se pride na Piz Morteratsch, da bi drugo jutro laglje gori lezel. Slaba steza me je kmalu pripeljala do sten Piz Tschierve. Prišel sem kaj hitro kvišku, kajti prijemljaji so tako dobri, da se mi je zdelo, kakor bi lezel po lestvi. Tuintam se menjavajo pragovi s kratkimi melinami, v katerih sem opazil sledove nekake steze. Videl sem torej, da grem v pravi smeri. Sploh je na vsej steni samo eno bolj sitno mesto, kjer so pod nizkim podvesom noge prav odveč, ker jih človek nima kam postaviti.

V dobri uri sem prilezel na Terasso. Tu zagledam na desni Piz Morteratsch, na levi Piz Tschiervo, pod seboj silne razpoke Velikega Tschiervijskega lednika, pred seboj pa poldrugi kilometer dolgi, skoraj ravni mali Tschiervenski lednik. Na njem sem zapazil sled hribolazcev, ki so zjutraj lezli na Morteratsch, kakor mi je pripovedoval oskrbnik doli v koči. Pot mi je bila sedaj popolnoma jasna. Piz Morteratsch je namreč tako ustvarjen kakor sploh gore v Bernini. Na južni strani je odsekan in kopen, ker ne more sneg nikjer obležati, na severni strani je pa prav do vrha obložen s strmim lednikom. Spoznal sem torej, da moram po dolgem preprečkati mali Tschiervenski lednik, odtod zlesti po strmem ledenem plazu na greben in potem na vrh. Mikalo me je sicer, da bi šel čez lednik prav do grebena, kjer bi morda videl vso nadaljnjo pot do vrha, toda ob vročem popoldnevu bi bilo to početje jako nevarno in tudi neumno. Zato sem se ozrl raje po kakem varnejšem mestu, s katerega bi si lahko natančneje ogledal Piz Morteratsch. Tu mi obvisi pogled na Piz Tschievi, ki se je očitvidno dolgočasil ob tako lepem solnčnem dnevu.

Kaj pa, ko bi tja gori skočil, si mislim in pogledam na uro. Manjkalo je še nekaj do štirih. Bil sem že najmanj 2900 m visoko. Ker meri Piz Tschierva le 3570 m, sem imel torej do vrha le dobrega pol kilometra. Urno jo mahnem čez kratko snežišče in kmalu pridem na strm plaz, ki je ves pokrit z večjimi in manjšimi skalami. Nekaj časa sem korakal po njih kakor po strmih stopnicah, toda kmalu so začele glasno ugovarjati. Kamorkoli sem stopil, povsod sem naletel na upor. Skale so se namreč kar prekopicemale in kazale prav trdno voljo odpotovati navzdol, tako da so bile moje noge večkrat v nevarnosti. Zato sem rajši šel na greben in po njem na vrh.

Prvo, kar sem zagledal, je bila ponosna piramida Piz Languarda onkraj Pontresinske doline in s strahom sem se obrnil okrog, če ni morda kdo za menoj, ki bi rad vedel, kakšen je razgled na Piz Languardu. Toda moj strah je bil odveč, kajti daleč naokrog ni bilo žive duše. Poiskal sem si raven, kopen prostor, legel in se grel na solncu ter gledal v krasni planinski svet, ki se je razgrinjal pred menoj. Na vsem obzorju nisem opazil niti najmanjše meglice, zato je bil razgled zlasti proti severu res neizmerno lep. Zaveroval sem se tako vanj, da sem se šele pri odhodu spomnil, čemu sem prišel na vrh. Pogledam torej na Morteratsch in res opazim z daljnogledom majhen sled, ki se je vil med velikanskimi razpokami na vrh. Videl sem torej vso pot.

Vesel, da se mi je tako lepo posrečil moj namen, jo poberem doli. Navzdol je šlo že malo hitreje, ker sem lahko porabil par strmih snežišč. Ko pridem na Terasso, hitim urno po steni navzdol. V začetku se mi je stvar zdela jako prijetna. Cepin sem vtikal kolikor mogoče daleč podse, z levico se opiral v skale in se spuščal lepo doli. Naenkrat se pa nisem mogel nikamor več opreti ne z roko in ne s cepinom, kajti stal sem na ozki polici nad gladko steno. Pa tudi po polici nisem mogel nikamor, ker ima to neumno lastnost, da na obeh straneh leze vedno bolj v steno, tako dolgo, da popolnoma zleze vanjo. Spoznal sem, da sem zašel in sicer preveč na desno. Drugega mi ni kazalo, kakor splezati nazaj gori, dasi mi ni prav nič dišalo. Na srečo sem bil še precej pri vrhu. Sedaj sem bolje pazil in nisem več zijal venomer v tiste lednike pod seboj. Toda vkljub temu se nisem držal prave smeri, kajti gori grede sem si zapomnil v zadnji tretjini sten jako dober studenec. Kakor sem računal, bi bil moral že davno priti do njega. Videl ga pa še nisem nikjer in tudi slišal ne, čeprav sem ves čas nastavljal ušesa.

Prišel sem nekako do sredine sten, ko mi navidezno zapre pot precej visok prag. Pogledam doli in zagledam pod njim lepo polico, ki je izginjala za prvim vogalom. Prag je bil ves lepo poraščen z zeleno rušo. Ko bi bil imel s seboj dereze, bi mi bila igrača splezati doli čez prag. Tako je bilo pa plezanje že malo sitno. Pritiskal sem se tesno k steni in se prijemal za ruše, ki so kaj dobro držale. Malo sem se pa vendarle oddahnil, ko sem začutil varno polico pod seboj. Toda tudi te je zmanjkalo, in sicer takoj za prvim vogalom. Zato pa zagledam pred seboj strm, nekako dva metra širok žleb, onkraj njega pa zopet polico, ki drži precej strmo navzdol. Rad bi bil prišel do nje, toda v žleb me ni nič kaj veselilo, kajti nagnjen je gotovo nad 60°, gladek

in moker, končuje se pa le malo spodaj v velikanski prepad. Oziral sem se okrog, če bi morda kje našel kaj varnejšega. Par sto metrov pod seboj sem videl kočo, pred njo pa nekaj hribo-lazcev, ki so me opazovali. Nekateri so celo tiščali daljnoglede na oči. Ko sem to zapazil, sem takoj sklenil, da ne grem nazaj, ampak navzdol, naj velja kar hoče. Sploh pa tudi nisem imel več časa okrog kolovratiti, ako nisem hotel prenočiti v stenah, kajti dan se je že nagibal. Pogledam zopet v žleb in zapazim nekako na sredi kakor pest debel prijemljaj, v začetku police pa jako močno rušo. To mi mora pomagati. Cepin spustim na jermen, sklonim se globoko v žleb, z levico se oprimem prijemljaja ter se položim na mokro skalo. Potem pa zagrabim z desnico rušo, malo sem še pobrcal in bil sem na polici. Zaupal ji pa nisem veliko, kajti vedel sem, da bode tudi nje kmalu konec. In res, kar nenadoma sem stal nad majhnim snežiščem. Tu se pa nisem nič obotavljal. Nekaj časa sem plezal doli, potem sem pa kar skočil v sneg in jo pobrisal po njem navzdol. Na koncu snežišča splezam v strmo drčo, ki je navidezno držala naravnost do zelene rebri pod stenami. Toda moral sem še pogledati v par drugih drč, predno sem dobil tisto, po kateri sem prišel v dno.

Pri tem kolovratenju sem se pa precej zamudil, kajti ko sem prišel do koče, se je že skoraj popolnoma zmračilo; tudi hladno je postalo, zato so tudi moji opazovalci izginili v kočo. Le en star vodnik je stal pred vrati ter me vprašal, zakaj sem lezel po »Gamsovem žlebu« in nisem šel raje po navadni poti, ki je veliko krajša in zložnejša. — »Po navadni poti sem šel gori, nazaj sem si pa izbral Gamsov žleb, ker nočem hoditi dvakrat po isti poti«. Tako sem se mu moško odrezal in šel v obednico.

Tu me je pa čakal kaj slab sprejem. Notri so bili namreč trije turisti in dva vodnika, ki so bili namenjeni na P. Morteratsch. Ko so zunaj pred kočo opazovali, kako sem lovil norce po steni, jim je povedal oskrbnik, da nameravam tudi jaz na Morteratsch. Komaj sem bil sedel za mizo, že sta vodnika privlekla od nekod neko knjigo, v kateri so menda zabeležene razne nezgode, ter mi začela kazati, koliko se jih je ponesrečilo na P. Morteratschu, ker so šli gori brez vodnika, in kako so jih potem morali iskati po razpokah, pa popolnoma zastonj.

Jaz sem pa takoj spoznal, kam to meri, ter sem rekel mirno: »Čemu pa to meni kažete?«

»Čemu vam to kažem?« začne vriščati starejši, pravi rdečebradec. »Ker hočete brez vodnika na Morteratsch. Udere naj se vam sneg pod nogami — kaj menite, da vas bomo potem iskali po razpokah?«

»Kar se tega tiče, vas ni treba skrbeti«, mu odgovorim. »Pregledal sem vso pot s Terasse in s P. Tschierve in spoznal sem, da ni nobene posebne nevarnosti.«

»Seveda nobene posebne nevarnosti«, me oponaša oni. »Zato pa tudi leži neki turist že od l. 1872. v razpoki na Malem Tschiervijskem ledniku in ga še do danes niso našli in ga tudi ne bodo.«

»Koliko bi mu bilo pa pomagano, če bi ga našli?« mu sežem v besedo.

»Kaj, vi se še norčujete?« začne zopet vpiti rdečebradec.

In na ta način se je razvijal prepir dalje. Konec mu je šele naredil oni vodnik, ki me je bil ogovoril pred kočjo in je prišel medtem noter.

»Pustita gospoda v miru!« je rekel tovarišu. »Naj gre sam na P. Morteratsch, ako hoče. Samo toliko bi vas prosili«, se obrne proti meni, »da greste znami skupaj do Terasse, da ne bodeste prožili kamenja na nas.«

To je bila popolnoma opravičena zahteva, zato sem se ji rad vdal, čeprav sem vsled tega izgubil precej časa. Prilezli smo namreč na Terasso šele četrt na šest. Zame so bile pa zgodnje ure kaj dragocene; moral sem biti vsaj do desetih zopet na Terassi, ako nisem hotel morda res poiskati brezplačnega stanovanja v kakí razpoki, kajti človek na zasneženem ledniku res nikdar ne ve, kaj ima pod seboj.

Na Terassi so ukazali vodniki obligatno počivanje in krepčanje. Jaz se seveda za to nisem zmenil, marveč sem jo mahnil naprej po Malem Tschiervenskem ledniku. Sneg je bil tako trd, da je kar škripalo. Zato sem jako hitro prišel pod zahodni greben P. Morteratscha. Sedaj navežem na noge dereze in začnem praskati kvišku. Ko pridem po sneženem mostu čez dolgo in globoko razpoko, mi pa dereze naenkrat odpovedo službo. Zadel sem namreč na led. Poznalo se je pač, da je prejšnje jutro nekdo sekal vanj stopinje, toda solnce jih je vzelo popolnoma. Drugega mi torej ni kazalo kakor sekati nove. Led je bil pa kakor steklo. Moral sem prav pošteno tolči po njem s cepinovo ostjo — za lopato se še zmenil ni —, predno sem odkrehnul toliko ledu, da so dereze prijele. Priznati moram, da moje stališče na strmi ledeni steni ni bilo nič kaj varno, pa tudi ne posebno prijetno, ker sem vedel, da izginem v hipu v razpoki pod grebenom, ako omahnem, kar pri sekanju stopinj ni ravno nemogoče. Strmina je namreč postajala vedno večja, zato sem moral malo zaviti na levo ter sekati stopinje ravno nad razpoko. Globoko sem se oddahnil,

ko sem prilezel na greben. Odtod naprej sem imel zopet lahko delo, kajti hribolazci, ki so bili gori pred menoj, so shodili v sneg kar celo stezo, ki se je vila med velikanskimi razpokami, toda še vedno jako strmo navzgor. Bilo je ravno nekoliko čez sedem, ko sem prišel na vrh.

Nočem popisovati, kaj sem videi in občutil, ko sem stal sam v neizmerni tihoti vrhu Piz Morteratscha, kajti še tako lepe in vznesene besede bi bile le karikatura resnice.

Iz mojena strmenja me je šele čez dolgo časa zbudila glasna govornica. Vodnik, ki mi je povedal za Gamsov žleb, je privlekel svojega »gospoda«. Podala sta si roke, sedla nekoliko v stran v kopne skale, vodnik je izvlekel iz nahrbtnika steklenice in razne zavitke in začela sta jesti in piti. Jaz sem jo pa pobral nazaj, ker sem se že skoraj malo predolgo mudil na vrhu.

Takoj onostran prve razpoke srečam ostala dva hribolazca, katera sta vodnika v pravem pomenu besede res vlekla na vrveh.

Oba sta me vprašala kakor z enim glasom: »Koliko je še do vrha?«

Jaz sem ju potolažil, da bosta v dobrih dvajsetih minutah gori. Hvala Bogu, sem si mislil, da jih tod ne leze toliko kakor na Piz Languard, sicer bi moral danes neprenehoma odgovarjati, koliko je še do vrha!

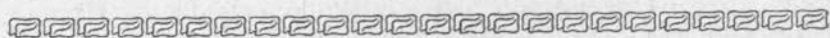
Nazaj je šlo jako hitro. Ko pridem na rob grebena, pogledam — če bo treba stopinje kaj popraviti, toda to delo so že opravili vodniki; razširili so namreč moje stopinje v prave jame. Ker niso imeli derez, jim moji umotvori niso zadostovali. Meni so prav ustregli, kajti varno kakor po stopnicah sem stopal po steni navzdol. Potem sem jo pa ubrisal po ledniku kakor za stavo, zakaj solnce je začelo že kaj hudo pripekati. Še bolj sem se pa žuril, ko mi je nekako sredi lednika ušla leva noga do kolena v neko skrito luknjo. Ko pridem na Terasso, si malo natančneje ogledam razpoke Tschiervenskega lednika, ki se v silni strmini spušča k večjemu bratcu pod navpične stene Piz Morteratscha. Nato se pa odpravim po stenah h koči. To pot sem pa dobro pazil, da nisem zgrešil prave smeri.

V koči sem zmašil svoje reči v nahrbtnik in odšel po dolini navzdol proti S. Moritzu. Tja sta mi bili odprti dve poti: ena po ravnem, namreč čez Pontresino in Celerino, druga pa čez 2760 m visoko sedlo Surlej. Da bi mi ne bilo treba še enkrat v Pontresino, sem si izbral zadnjo.

Pot — seveda jahalna — krene takoj nad »Hotelom du Glacier« na levo ter se vije v zložnih ovinkih po lepi zeleni planini. Ves čas imaš pred očmi najlepše lednike na Bernini. Na vrhu

sedla stoji tudi restavracija, v kateri se lahko pokrepčaš, če si med potjo preveč opešal. Tu sem se še enkrat ozrl na lepo Roseško dolino in na ledene vrhove, potem sem se pa obrnil in hitel navzdol. Zdelo se mi je, kakor bi bil prišel v popolnoma nov svet. Kamorkoli sem se ozrl, sem videl začrnele gore, zelene planine, temne gozdove in globoko pod seboj krasno Engadinsko dolino. Zlasti pri Petelinjem jezeru (Hahnensee) se vidi vsa dolina od vasi Ponte pa do Maloje s svojimi krasnimi jezери, katera pretaka reka Inne. Nameraval sem si sicer ogledati jezera in potovati ob njih vsaj do sedla Maloje in se potem vrniti nazaj v S. Moritz, toda to misel sem takoj opustil, ko sem prišel do te razgledne točke. Čemu še potovati po prašni cesti, ko sem pa odtod videl vso to jezersko pokrajino obenem! Pregledal sem vso natanko od lepega jezera S. Moritza noter do krasnega gradu Belvedere, ki ponosno stoluje nad Silskim jezerom. Da pa ni med tema dvema jezeroma preveč suhe zemlje, skrbi širno Silvaplansko jezero, ki oddaja potrebno vodo še malemu Campferskemu jezeru. Vsa ta jezera leže v zadnjem delu Engadinske doline, ki je komaj štiri ure dolga.

Od Petelinjega jezera sem prišel v pičli uri skozi košat gozd v S. Moritz, ki leži ob lepem zelenem jezeru. Zaradi različnih dobrih in slabih lastnosti se šteje med svetovna kopališča. Zato je tudi življenje v njem popolnoma velikomestno. Čeprav je le vas, ima vendarle električno razsvetljavo, električno cestno železnico, kopel, avtomobile, hotele, podobne velikanskim vojašnicam, prodajalne pa kakor na Grabnu, pa ne Cojsovem, ampak dunajskem. Človek bi mislil, da najde tu vse, česar si požel. Jaz sem pa vendar iskal nekaj, česar nisem našel. Iskal sem namreč »Hotel dela Poste«. Kogar sem vprašal zanj, vsak me je poslal naravnost na pošto. Tako sem nazadnje preletal vse ulice, ki vodijo na pošto. Iskal sem debelo uro, predno sem zvedel, da tega hotela sploh ni v S. Moritzu, kajti lani se je namreč prelevil v »Pension Hartmann«. Naslednje jutro sem se pa poslovil od Berninskih gorá in po Albulski železnici zapustil krasni Engadin.

KANIN (2592 m).

DR. H. TUMA.

(Konec.)

Na vrh Laške planje sva stopila ob 8·40 zjutraj, gredoč brez odpočitka. Pot ni prestrma in drži skoro ves čas po ruši. Našla sva precej očnic, po rezijansko: planinskih zvezdic

(to so »ljubljske« genarilizujoče planinke), vse že v semenu, in tuintam kak osamel gorski klinček (*Armeria*). Z Laške planje je lep pogled na Bolc in Srpenico v Soški dolini, po Reziji in po Kaninski skupini.

Prvi turistovski pohod na Laško planjo je izvršil De Brazza 24. julija 1874. l. z vodnikom A. Siega (= Žega) iz Korit, s tega vrha in po grebenu naprej do Vel. Kanina pa 16. julija 1898. leta dr. Kugy z vodnikom Jožefom Komacem (»Baur«) iz Trente.

Odrinila sva z Laške planje ob 9:05 po grebenu na Dol, odtod po ovčjih stezah za hrbtom Črnega vogla doli in gori do Malega Dola. Odtod postane skala strma. Treba z grebena doli, obuti plezalke in po kaminu in plateh zopet na greben. Greben pa postaja jako razdrt in oster, tako da je za stope le ozko ped prostora. Taka je gotovo bila nekdanj pot z Malega na Veliki Triglav. Za grebenom nad Malim Dolom se pričinja rebro Malega Kanina. Pot lajšajo ruše. Nad Malim Dolom sva preplašila z Repom jato belih jerebic. Na Mali Kanin in odtod na Veliki Kanin prideš brez težave. Dospela sva tja ob 10:55 dopoldne.

Panoramno s Kanina, dasi ne docela točno in popolnoma, je zarisal že l. 1872. znani Pernhart iz Celovca. Kakor smo že rekli, je ena najlepših, če ne najlepša ne le izmed vseh v Julskih planinah, ampak sploh v Alpah. Tik pod sabo Rezija z robom južnih gorá od strmega Planrisa (1959 m) nad Püsjo vesjo (Venezona)*, Lavra** = Lavera (1907 m), kršnih Mužcev = ital. monti Musi (do 1872 m) do Kozarjevca (1816 m) in dalje južno za Učejsko dolino Mali vrh (1556 m), (Breški) Jalovec = M. Maggiore (1615 m) naprej do Stola nad Kobaridom (1668 m). Zapadno za Rezijo moli lepi stožec Amariana (1906 m, »karnjelski Rigi«), nad Tumječem (glavni kraj Karnije, Tolmezzo). Zadaj za Lavro nad Gemono južnozahodni vrh rezijanskih planin Čampon (1710 m), ki vlada celo Furlansko-benečansko ravnino, na vzhodu mu Postojnčič (1613 m), nad reko Ter, ki se vije izpod rezijanskih prednjih Alp doli po Furlanski ravnini s svojim belim prodom. Na severozahod tik pred Kaninom Monte Sart (2324 m). Rezijanskega imena zanj nisem mogel zaslediti, pač pa se imenuje dolgi hrbet do kote Pic di Mezzodi (1782 m) »Tam pod Ždrinjico«. Preko Sarta zadaj najvišji vrh Karnskih planin, pravi vrstnik Triglavov po legi in razgledu,

*) V starih listinah »Peuschelsdorf«. Ker je nemški izraz vzet iz slovenskega, se da za trdno sklepati, da je dolina »Felle« tu zadavna bila slovenska.

**) Slišal sem tudi Javor. Ker se imenuje nižji del vzhodno pod tem vrhom »Za Javrom«, utegne biti prvotno pravo slovensko ime Javor.

Coglians (2781 m). V daljini od njega na levo Hochgall (3440 m), bolj spredaj lepi stožec Paralba (2695 m), daleč zadaj zillertalski vrh Hohe Feilspitz. Slede Dolomiti: Haunold (2907 m), Dreischusterspitz (3162 m), Eilferkogel (3115 m), Hochbrunscheide (3061 m), Zwölferkogel (3094 m), Lavaredo (3003 m), Croda rossa (3148 m), M. Cristallo (3216 m), skupina Tofana (do 3241 m), pred njo M. Froppe (2932 m), Sorapis (3205 m), zadaj skupina Sella (do 3198 m), Antelco (3263 m), veličastna piramida naravnost preko potoka Rezijske. Spredaj čez vas Njivo raztrgani M. Gridola (2580 m) v Kloutskih planinah, zadaj Marmolata (3344 m), M. Pelmo (3168 m), preko Osejan skupina Civetta (do 3218 m), Cima dei Preti (2703 m), zadaj skupina Fradusta (do 3197 m), vitki stolp Duranno (2668 m), beli hrbet Col Nudo (2442 m) in odtod dolga veriga do M. Cavallo (2250 m), zadnji visoki vrh nad Furlanijo, na levo zadaj benečanski vrh Col Visintin (1765 m); Furlanska nižina, na levo za rezijanskim Jalovcem mesto Videm, Adrijski zaliv, Stol, Matajur, Učka gora v Istri (1396 m, M. Maggiore), Trnovski gozd, kranjski Snežnik (1796 m), Krn (2246 m), Veliki Lemež (2037 m), Bogatin (2008 m), Črna prst (1845 m), Kal (2003 m), Lipah (2400 m), Kanjavec, Triglav, Rjavina, Stenar, Razor, Škrlatica, Špik (2471 m), Jalovec (2655 m), — pred Triglavom trentski Grintavec in dopred Jalovca po vrsti Veliki vrh = Rombon, Prestreljenik, Lopa, Črneta (Confin), Jerebica (2106 m), Mangart (2678 m), Visoka Polica = Hochstelle (2007 m), Krniška špica (2371 m), Krajni dol (2290 m), Gamsova mati (2522 m), Višnja ali Visoka gora = Vischberg (2669 m), daleč zadaj Dachstein (2996 m), Schober (2971 m), Špik nad Policami*) (= Montaž, 2752 m). Koroški snežniki: Hochalmispitz (3355 m), Ankogel (3253 m), Schareck (3181 m), Hochnarr (3258 m), Wiesbachhorn (3577 m), Veliki Klek (3797 m), Hochschober (3250 m), Gr. Venediger (3673 m), Dreiherrnspitz (3499 m), gorovje Deffereger (do 2944 m), spredaj čez Ždrinjico nad Chiusaforto karakteristični četverovrhi Zuc de Boor (2197 m).

Bil je krasen, brezvetrn dan; videlo se je na vse strani čisto do 300 km v premeru. Odrinila sva z vodnikom na severno stran po grebenu, po poti, ki jo je napravila in zaznamovala leta 1890. »Societa Alpina Friulana«. Kjer pot zavije doli v strme stene, je postavljen možic. Pot je zaznamovana in, kjer treba, izklesana. Skoro navpik globoko doli je kaninski lednik Ranse. Po leti ali spomladi vede pot takoj malo pod vrhom skozi visok kamin na

*) To je pravo ime koroških Slovencev.

snežišče, ki se takrat od lednika gori dviga pod vrh. Sploh je najugodnejši čas za Kanin od nevejske, rezijanske in bolške strani meseca junija in julija. A težko se nameri takrat lepa panorama. Pot je jeseni mnogo daljša, ker je treba obiti navedeni kamin na desno doli po policah (= per la cenghie). S polic prideš pod veliki poč kaninskega lednika, ki zapira pot proti vrhu. Prestop s polic na lednik je lahek ob vsakem času. Iz previdnosti je izsekati takoj ob prestopu pet do šest stopinj v ravni smeri, da obideš nižji rob lednika ob policah. Ako je sneg ugoden, se lahko odpelješ precej daleč doli. Lednik pa je nižje doli ves prepreden s poči, paziti je torej, da se ne zaletiš predaleč doli. Stalo bi noge!

Veliki Kanin od juga, t. j. naravnost iz Rezijanske doline, je pohodil prvič 7. septembra 1874. l. znani italijanski turist G. Hoche z vodnikoma Siego in Filaferjem, oba Rezijanca iz Korit, od severa čez lednik in čez Kaninski Vršič (prvi vrh od Vel. Kanina proti severni strani) koroški turist Findenigg leta 1879. Z lednika po severni strani naravnost na Vel. Kanin je prišel znani tržaški turist dr. Kugy z vodnikom Andrejem Komacem (Mota) iz Trente. Prvo zimsko turo čez lednik in vrhni kamin je napravil 12. januarja 1902. l. tudi dr. Kugy. Pod kaninskim lednikom se je nabrala cela gora grušča in kamenja, čez katero vede pot; zaznamovana je le nemarno. Najboljši kažipotji so še drogovi, postavljeni v doličih, ki vedejo proti vrhu Bele peči (Bela Peit). Iz srednjega doliča se gre kvišku na šijo, ki veže Belo peč s kaninskimi Vršiči. Tam stoji »Ricozero (zavetišče) Canin« (2008 m), koča društva »Societa Alpina Friulana«, postavljena leta 1886. (brez gospodarja, pristop v kočo dovoljen le v spremstvu italijanskega vodnika!). Z vrha do zavetišča sva hodila z vodnikom dve uri. Jesensko solnce je neusmiljeno pripekalo po belem, izमितem grušču od lednika do zavetišča, zato se kar nič nisva ustavila ter sva hitela nizdoli v senco za Belo pečjo (2143 m). S tega vrha je lep pogled na Kaninsko skupino proti severu in vzhodu ter na skupino Polic*) in Višnje gore proti jugu. Mikaven pogled je na Nevejsko planino in Reklanico, obe v zelenju.

Pot na Belo peč drži naravnost od zavetišča in ni težavna. Pod Belo pečjo se združi s potjo od Preval doli z Bolškega. Vede dalje čez »Male Police« tik pod navpičnimi skalami Bele peči. Male Police imajo najbogatejšo floro v Kaninski skupini — naravno, saj slone na gramozu snežnikov pod Prevalami in Prestreljenikom ter udrtinah gorskega grebena, ki je nekoč vezal Belo peč tja

*) Police je imenovati vso skupino Montaža od Špika pa do Krajnega dola.

pod Lopo (2410 m, na novi karti vojaškega zemljevida napačno imenovana Krnicki Vršič, kakor je bilo napačno na stari izdaji »Golauc«*). Z Malih Polic vede dobro izhojena steza v poldanskem hladu po macesnovem gozdu nizdoli do studenca Bareit (1545 m).**) »Societa Alpina Friulana« je izklesala v skalo koritce, kjer se nabira zdrava, hladna voda. Še pol urice, pa smo v krasno med planinskim zelenjem ležeči koči »Nevea« (1152 m) društva »Societa Alpina Friulana«, zgrajeni 1881. l. in popravljeni 1889. l. Ni je planinske kočje v Julskih in Kaninskih planinah, ki bi imela tako milo in ugodno lego za izletnike iz Rablja in Chiusoforte, za turiste na Kanin, Police in Višnjo goro. V Švici bi tu že davno bilo gorsko zdravilišče! Mene tu sem vedno mika: krasna planina in povsod sledovi nekdanjega tukajšnjega slovenskega plemena! Nevejsko planoto obdajajo: Bela peč, Pobič (1978 m = Poviz), za njim Lopič, Krajni dol (2308 m = Cregnadol) in Police (Balitzen = Buinz).

Z vodnikom sva dospela v Nevejo ob štirih popoldne. Meni se je mudilo v Chiusaforte, kjer me je čakal vodnik Osvaldo Pesamosca za turo na Zuc de Boor drugi dan rano. Vodnik Rep je bil izmučen in bi rad prenočil v Neveji. Pogodila sva se za kratek počitek v koči. Pojedla sva kos kruha, popila liter dobre italijanske črnine ter odrinila ob 4:30 v Reklanico (Rocolana).

Pot vede izprva po ključih precej strmo doli do potoka, po Mostiču in do Kluže v 20 minutah. Tu se poti ločita na levi in desni breg Reklanice. Iti je po desnem bregu pod selo Stretti (20 minut), odkoder se vidi lepi vodopad Gorinde**). Za selom je dober studenec. Še 20 minut poti in dospe se pod selo Pian di qua in Pian di la, ležeče na majhni planoti pod zadnjimi stenami poklona Zabuša (2244 m). Pod selom postane pot vozna. Držati se je desnega brega, nove poti do zidanega mostu (15 minut). Na levo na majhni planoti je selo Tamarazz (t. j. mali tamar = ograja za živino v planinah. Na Tamarje v tarčentskih Slovencih, na tamaru v Zajezeru, tamariti = zapreti v tamar), 20 minut od mosta glavno selo Saletto s cerkvijo. Že ko zaviješ pod Tamarazz, zagledaš visoko pred sabo prijazno selo Patoc (Potok) s cerkvijo, ležečo na sedlu med Reklansko dolino in Fello proti Dunji. Dolino zapira na zahod temni obli vrh Jama (1164 m). Italijani so jo jeli prekrščati v Monte Amen, češ da je zadnja gora v Reklanski

*) Nomenklature Kaninske, Viške in Poliške skupine bo treba od naše slovenske strani kljub dobri volji g. A. Gstirnerja — temeljito popraviti.

**) Bareit = Boreč?

***) Pofurlanjeno iz Ograda, iz tega Agorinda ali Goruda.

dolini proti Chiusaforte. V Salettu sta vikar in klerikalna »cooperativa«, t. j. vzajemno konsumno društvo. V Salettu je tudi edina šola v dolini, ki pa le malo vpliva, ker so učitelji največkraj iz srednjih in južnih krajev Italije in govore za karnelsko domačo mladino skoro nerazumljiva narečja. Vsaj tako mi je tožil eden boljših inteligentnejših posestnikov iz Saletta. Rekel je: »Prej je učil mladež od jeseni do spomladi kak domačin ter so se otroci vsaj za silo navadili pisati in čitati, sedaj skoraj ni vredno otrok pošiljati v šolo. Imam sedem dečkov in le dva mladeniča sta se navadila za potrebo pisati. Odkar je pri nas Sicilijan za učitelja, pa otrok niti v šolo ne pošiljam več.« Za Salettom leži na desnem bregu Chiout-Cali (Chfout = ciut, iz latinskega clausum; po Reklanski in Dunjski dolini pomeni posamezno stoječe kočje), na levem Chiout dei omini, sotto Medeon, Pezzeit (bo menda tudi slovenski »Pečeč«), na desno više gori že imenovani Patoc = potok. Pod Pezzeitom prekorači most Reklanico. Na desnem bregu pred mostom je globoka zarez v strmem skalovju, na katere dnu šumi v dveh visokih skokih vodopad. 40 min. hoda od Saletta prekoračiš Reklanico zopet na desno čez most v Koritih (Ponte Curita.) Pod njim 34 m globoko se je zarila v skalo Reklanica, spominjajoča na Klavže nad Bovcem ali Sočo pri Sv. Luciji. Med obema mostoma je dolina zožena med hribovi, temna od borovja. Skoro pa se jame dolina odpirati proti zapadu in pot padati. Nad Chiusaforte se pokaže selo Raunis = Ravne, skoro za tem v dolini raztegnjena Chiusaforte s svojimi novimi, visokimi hišami, na desno, ločena po mostu čez Fello, vas Raccolana. Bilo je 7-30 zvečer, ko sva z Repom prikoračila v prijazno gostilno V. Martina v Chiusaforti.

DRUŠTVENE VESTI.

Umrli člani. Osrednjega društva: Ulrich Henrik, c. kr. pristav tobačne tovarne v Ljubljani. — Podravske podružnice: Trstenjak Roman, c. kr. sodni pristav v Št. Lenartu. Avsenek Albert, tajnik mariborske posojilnice. Majer Franc, trg. sotrudnik v Mariboru. Rant Hubert, c. in kr. vojaški kurat v Mariboru. Smole Jožef, nadučitelj na Remšniku. Bil ni samo izboren učitelj, ampak tudi vnet rodoljub, ki je dolgo vrsto let služboval na severni jezikovni meji. — Časten jim spomin!

Novi člani. Osrednjega društva: Leskovec Janko, cand. iur. v Škofji Loki. Rosner Milan, trgovec. Pečnik Franc, c. kr. avskultant. (Oba v Ljubljani.) Dereani Dominik, c. kr. davčni upravitelj. Droll Jakob, c. kr. davčni kontrolor. Pikel Gregor, trgovec in župan. Amon Mihael, c. kr. finančne straže komisar. Ažman Andrej, katehet. Dekleva Josip, veleposestnik. Arko Stanislav, realec. Kuttin France. Tichy France, brivec. Burger Alojzij, hotelir.

Baraga Andrej, hranilnični uradnik. Innocente Ivan, sobni slikar. Paternost France, hotelir. Jurca Pavel, hotelir. Seliškar Zoran, gimnazijec. (Vsi v Postojni.) Lenassi Karel, župnik v Košani. Kraigher Peter, veleposestnik v Hrašah. Spiegel Karel, vodja restavracije v Št. Petru na Krasu. — Koroške podružnice: Wieser Jos., jurist v Kožentavri. Karner Niko, trg. sotrudnik v Beljaku. Kapus pl. Ivan, uradnik kreditne banke v Celovcu. Ravnik Rudolf, jurist na Trati pri Borovljah. — Kranjske podružnice: Jeglič Ivanka na Selu pri Žirovnici. — Kranjskogorske podružnice: Mrak Franc, mizarski pomočnik v Mojstrani. — Podravske podružnice: Schreiner Henrik, c. kr. šolski ravnatelj v Mariboru. — Posavske podružnice: Šandor Lenard, v Rajhenburgu. — Saviske podružnice: Mavrič Karel, učitelj v Križevcih pri Ljutomeru. — Selške podružnice: Pintar Lovro, c. kr. poštar v Sorici. — Soške podružnice: Fonzari Renato, c. kr. davč. adjunkt v Tolminu. Omersa Niko, c. kr. gimnazijski profesor v Gorici. Rakušek Alfonz, pravnik v Kobaridu. — Tržaške podružnice: Puc Franc, poštni uradnik v Divači. Rabuza Anton, gimnazijski profesor v Trstu.

Darila in podpore. Osrednjemu odboru: Dr. Jos. Furlan za neko kazensko poravnavo K 10. — Kamniški podružnici: Neimenovan podpornik 50 K. — Kranjski podružnici za Prešernovo kožo: Ivanka Jeglič na Selu pri Žirovnici dobiček srečke državne loterije 10 K, Fel. Benedek in R. Negovetič, uradnika c. kr. državne železnice v Trstu 2, oziroma 1 K, Fr. Kunaver, uradnik c. kr. državne železnice v Divači, 1 K, Iv. Svetina, c. kr. poštni uradnik v Trstu, 1 K, Al. Zupan z Breznice 1 K. Srčna hvala vsem!

XVI. redni občni zbor osrednjega Slov. plan. društva se je vršil dne 25. aprila t. l. v Narodnem domu v Ljubljani ob navzočnosti 50 članov. Predsedoval mu je društveni načelnik g. prof. Fr. Orožen, ki je prisrčno pozdravil zborovalce. V svojem nagovoru je poudaril, da se je društvo v 15 letih, odkar deluje, krepko in vsestransko razvilo ter je mogočen branik slovenske posesti v naši prostrani domovini. Zahvalil je vse njegove dobrotnike, zlasti mestno občino ljubljansko, ter se tudi prijazno spomnil umrlih članov, katerim v zadnjo čast je vstal ves zbor.

Nato je društveni tajnik g. Josip Hauptman podal poročilo o društvenem delovanju v l. 1907. Poročilo slove:

Kakor znano, je bilo podrobno društveno delovanje priobčevano v našem glasilu »Planinskem vestniku«. S tem poročilom poda osrednji odbor le skupni pregled o našem delovanju v letu 1907.

Tudi to leto je društvo napredovalo in uspešno delovalo.

Vse društvo je imelo konec leta 2662 članov, in sicer osrednje društvo 634, 17 podružnic pa 2028. Število članov osrednjega društva se je pomnožilo za 15, podružnice pa so jih izgubile skupaj 115, to pa vsled tega, ker se je pri podružnicah napravil red v tem oziru, da so se priglašeni člani, ki niso plačali članarine, izbrisali.

Ustanovila se je nova podružnica »Selška podružnica« s sedežem v Železnikih, ki je v preteklem letu že delovala.

Leta 1906. ustanovljena podružnica v Pazinu še ne deluje.

V Ilirski Bistrici se je tudi ustanovila podružnica, ki pa je pričela delovati tekoče leto.

Preteklo leto nam je nemila smrt pokosila štiri člane, in sicer dr. Milana Dolenca, sodnega pristava v Postojni, Viktorja Rohrmana ml. v Ljubljani, Petra Levičnika, sodnega avskultanta v Novem mestu, in dr. Ernsta Kramerja, ravnatelja kemijskega preskušališča v Ljubljani.

Odbor osrednjega društva se je vestno trudil izpolniti dane mu naloge in je zastavil vse moči v dosego društvenih smotrov. Odbor si je v svesti, da je s sredstvi, ki so mu bila na razpolago, dosegel mnogo uspehov.

Odbor je imel 49 sej, sedem veselični odsek, dva odsek za oskrbovanje Kadilnikove kočice in osem markacijski odsek. V odborovih sejah se je rešilo 912 vlog in dopisov.

Dne 20. marca se je vršil redni občni zbor, dne 3. februarja pa shod delegatov osrednjega društva in podružnic.

Dne 2. februarja je odbor priredil tretji planinski ples, ki je izborno uspel.

Dne 20. novembra je predaval društveni odbornik gospod Janko Mlakar o svojem potovanju po Engadinu, dne 14. decembra član gospod dr. Švigelj o svoji turi, ki jo je izvršil s tremi damami na Jalovec in Razor. Ta večer je bila tudi razstava slik članov odseka amater-fotografov »Slov. plan. društva«. Vse te priredbe so se prav dobro obnesle.

Tajnikovo poročilo je bilo soglasno odobreno.

Glede delovanja v planinah hočemo navesti le važnejše naprave.

Za povečanje Triglavske kočice na Kredarici je odbor ukrenil vse potrebno, da se izvrši še tekoče leto. Stavbni les že vlačijo po snegu na Kredarico. V Črnem dolu pod Snežnikom na Notranjskem smo si ob zelo ugodnih pogojih zagotovili prvo pravico za nakup kočice, katero so ondotne občine zgradile za zemljemerce. Nadaljno ureditev te zadeve bo osrednji odbor prepustil novi podružnici, ki se je ustanovila v Ilirski Bistrici. Na Nanosu smo kupili obsežne parcele, na katerih zgradimo planinsko kočico. Dotične parcele so že zemljiškoknjižno prepisane na naše društvo. Okupiranje Nanosa je bilo nujno potrebno, kajti Nanos obiskuje čimdalje več turistov. Odbor je zgradil tudi novo turistovsko pot v Trentskem pogorju iz Trente na veličastni Prisojnik. Nadelana je v skalo in je tudi zavarovana. Nadalje je popravil pot pod »galerijami« k Aljaževemu domu v Vratih in jo zavaroval z žico. Tudi Tominšekova pot iz Vrat na Triglav je izdatno popravil.

Markacij je izvršil osrednji odbor v minolem letu mnogo novih, mnogo jih je pa obnovil in opremil z napisnimi tablami. V Postojnskem okraju se je nanovo zaznamovalo obilo potov in steza, posebno na Nanos. V Triglavskem pogorju so se obnovile in popolnile markacije in postavilo se je nad 20 napisnih tabel, dalje v Bohinjskem pogorju, v Karavankah, posebno na Golico in čez Golico na Koroško, na Stol, v Kamniškem okraju, v pogorju Košutine, na Krvavec, na Koren, na Malo in Veliko planino. Izvršili sta se tudi dve novi markaciji na Mangart in Ponco. Za pota se je v Ljubljani napravilo 36 napisnih tabel, mnogo pa kar na licu mesta. Osrednji odbor je tudi urejeval besedilo napisnih tabel za podružnice in te table preskrboval za podružnice, oziroma posredoval.

Osrednji odbor se je obrnil do podružnic z resnim pozivom, naj prispevek za »Planinski Vestnik« redno pošiljajo osrednjemu društvu. Poziv je imel v primeroma kratkem času zaželjeni uspeh, s katerim je bilo izdajanje našega priljubljenega glasila omogočeno. »Planinski Vestnik« smo brezplačno pošiljali vsem članom, uredništvom raznih listov, mnogim društvom in knjižnicam, našim vodnikom in drugim, a imeli smo tudi nekaj naročnikov.

Promet v kočah osrednjega društva in v kočah, ki jih osrednji odbor oskrbuje, je bil izdatno večji nego prejšnje leto. Koče so bile dobro upravljane in preskrbljene z raznovrstnim provijantom. Tudi gmotni uspeh je bil prav dovoljen. Posebno dobro oskrbovan je bil Aljažev dom v Vratih, prav tako kakor kak planinski hotel. Kadilnikovo kočo na Golici je prevzel l. 1907. osrednji odbor v oskrbo, ker je naš častni član France Kadilnik s tem pogojem naklonil v pokritje stavbnih stroškov blagodušni dar 7000 K; pritegnila pa sta se k oskrbovanju tudi dva člana podružničnega odbora.

Pri Triglavski koči na Kredarici smo vzdrževali meteorološko opazovalnico.

Deloval pa je osrednji odbor v prid slovenske turisticke tudi še na drug način. Dopisoval je v razne, tudi nemške liste o krasotah naših planin. Lechnerjevemu geografskemu zavodu na Dunaju je vrisal v poslane mu specijalne zemljevide naše koče in naše markacije.

Da pokaže »Slovensko planinsko društvo« turistom drugih narodnosti svojo gostoljubnost in da pospeši turisticke v naših planinah, je osrednji odbor dovolil članom vseh turistovskih društev brez razlike narodnosti v društvenih kočah istotako znižane pristojbine kakor svojim članom in to priobčil raznim planinskim društvom.

Bratsko društvo »Bosensko-hercegovinski turistični klub v Sarajevu« je stopilo z našim društvom v ožji stik in je dovolilo članom našega društva iste ugodnosti v svojih kočah in napravah kakor svojim članom. Tudi bo dajala potrebna pojasnila za potovanje po ondodnih železnicah in preskrbovalo znižano voznino.

Švicarski alpski klub je našemu društvu naznanil, da je dovolil našim članom v svojih kočah prednostne pravice.

Za hotel »Triglav« v Bohinju smo preskrbeli nekaj krasnih slik naših krajev.

Domobransko ministrstvo se je obrnilo do osrednjega društva za brezplačno bivanje vojaških patrulj v naših kočah. Prošnji je odbor drage volje ugodil. Tudi fotografom smo dovolili izdatne olajšave, ko so se po več dni mudili v naših kočah.

Omeniti moramo tudi, da so nekatere zavedne, za slovensko turisticke navdušene občine dale našemu odboru izjave, s katerimi so podelile Slov. plan. društvu izključno pravico za planinsko delovanje v dotičnih krajih. Čast takim zavednim občinskim odborom!

Končno naj še omenimo, da se je osrednji odbor v minolem letu tudi pripravil za IV. planinski ples na Svečnico, a na prošnjo ženskih podružnic Ciril in Metodove družbe, ki so sklenile istega dne prirediti večjo predpustno veselico, je odbor opustil svoj namen.

Da je osrednji odbor mogel tako delovati in toliko storiti, mu je bilo treba vsestranske podpore. Zato se tudi na tem mestu prav hvaležno spominja vseh dobrotnikov in pospeševalcev ter jih iskreno zahvaljuje za krepko podporo in pospeševanje delovanja Slov. plan. društva. Naj navedemo le, da je mestna občina ljubljanska podelila 600 K redne in 350 K izredne podpore, železniško ministrstvo 300 K, kmetska posojilnica v Ljubljani 100 K, javna posojilnica v Ljubljani 50 K. Hvaležno se spominja osrednji odbor požrtvovalnih sotrudnikov pri »Planinskem Vestniku«, dalje onih navdušenih planincev, ki so društvu pomagali zaznamovati pota in steze in postavljati

napisne table. Iskreno zahvaljujemo tudi vse druge dobrotnike našega društva, ki so z delom, s svetom ali z gmotnimi sredstvi podpirali naše delovanje.

O delovanju naših podružnic naj omenimo nastopno :

Savinska podružnica čvrsto deluje; zgradila je na Okrešlju novo kočo, ki jo hoče imenovati Frischaufov dom. Enonadstropna koča, znamenita, po načrtih našega odbornika inž. Skaberneta zasnovana stavba je nazunaj že popolnoma dodelana. V korist tej koči je priredila podružnica veliko veselico »planinski sejem« pri Sv. Frančišku blizu Gornjega grada, ki je jako dobro uspela. Markirala in z napisi opremila je mnogo potov.

Češka podružnica, ki ima svoj sedež v Pragi, a deluje v naših planinah, je zopet prav izdatno delala v Savinskih planinah. Vzorno je oskrbovala svojo kočo na Ravneh, nadelala novo pot na Kočno in pot od Rjavega plaza k Žrelu, zaznamovala mnogo potov in steza ter postavila orientacijske table. Doma v Pragi pa je podružnica priredila več predavanj in zabav. Izdala je tudi prelepo knjižico »Ze slovanskych hor«.

Kamniška podružnica se je ojačila. Pridobila je več novih članov, oskrbovala kočo na Kamniškem sedlu, napravila več izletov in pripravila orientacijsko tablo za Kamniški okraj.

Idrijska podružnica je markirala več potov, napravila brv in tudi otvorila Pirnatovo kočo na Javorniku nad Črnim vrhom.

Selška podružnica je zaznamovala in s tablicami opremila lepo število potov.

Kranjska podružnica je svoje delovanje osredotočila na priprave za gradnjo koče na Stolu. Priredila je veliko veselico v Zvezdi, izvedla več novih markacij, nekaj jih pa obnovila. Priredila je tudi tri skupne izlete.

Cerkljanska podružnica na Goriškem. Nje glavno delo je bilo na Póreznu, kjer je dogradila kočo in jo otvorila. Tudi je markirala nekatera pota.

Soška podružnica je nadelala dve novi poti in jih mnogo markirala, napravila je tudi več skupnih izletov.

Kranjskogorska podružnica je sodelovala pri oskrbovanju Kadilnikove koče na Golici, katero je prevzel osrednji odbor; o kakem samostojnem delu ni poročal njen odbor.

Podravska podružnica je marljivo markirala in vzdrževala pota in steze. Zgradila je lepo Ruško kočo, pri »Samcu« pod Veliko Kopo je turistovsko opremila eno sobo in razpoložila na več krajih spominske knjige.

Koroška podružnica je pridno zaznamenavala pota in steze ter postavljala kašipote.

Šaleška podružnica je prenovila več markacij, izvršila dve novi in postavila kašipotne table ter napravila več skupnih izletov.

Tržaška podružnica je zaznamovala več potov in steza. Njeno glavno delovanje pa je bilo raziskovanje in prireditvev podzemeljskih jam. V Dimnicah pri Slivjah je začela delati vhod v jamo ter poskrbela vse, da bo kmalu pristopna. Preiskala je tudi novo jamo v Nabrežini. V Divaški vilenici je dvakrat priredila javno razsvetljavo. Tudi je napravila mnogo skupnih izletov.

Litijska podružnica je izvršila več markacij in postavila napisne table. Napravila je tudi več skupnih izletov. Podružnica pridno zbira denarna sredstva, da postavi kje na Gorenjskem svojo kočo.

O reveziji računov je poročal v imenu društvenih revizorjev gospod H. Lindtner ter predlagal, ker so popolnoma v redu, absolutorij g. blagajniku in odboru. Predlog je bil soglasno sprejet.

Prišlo je na razpravo prevzete Kamniške kočice na Kamniškem sedlu v oskrbo osrednjega društva. Po vsestranskem preudarku se je sklenilo prevzeti predlagano oskrbo in razmeram primerno poravnavo dolgov na kočici.

Ker je staremu odboru potekla triletna opravilna doba, je bilo iznova voliti odbornike. Prejšnji odborniki: Fr. Orožen, dr. Foerster, Korošec in Verbič so izjavili, da ne sprejmejo več odborništv. Na predlog dr. Tomiška se je vsem izrekla zahvala za uspešno in požrtvovalno delovanje, bivši načelnik prof. Fr. Orožen pa je bil na podstavi sklepa društvenega odbora po utemeljevanju dr. Tomiška ter pritrdjevanju dr. Šviglja in dež. poslanca Mandlja soglasno imenovan tudi za častnega člana. Častno članstvo se je podelilo prvemu načelniku, ker je od postanka društva dosedaj, celih 15 let, ob hudih narodnih in političnih borbah previdno vodil društvo, mirno, trezno in stvarno deloval ter se posebno odlikoval tudi s planinoslovnimi spisi.

Pri volitvi novega odbora in revizorjev so bili na predlog deželnega poslanca g. Mandlja izvoljeni za odbornike: Josip Hauptman, Ivan Korenčan, Ivan Macher, Viktor Skaberne, Anton Šušteršič, dr. Anton Švigelj, dr. Fran Tomišek in dr. Fran Zupanc, — za namestnika: Fran Jesih in dr. Jakob Žmavc, — za revizorja: Henrik Lindtner in Ivan Mejač. Na predlog dr. Šviglja se je sklenilo število odbornikov pomnožiti za tri odbornike in enega namestnika, ves odbor bo torej odslej štel 11 odbornikov in 3 namestnike. Član odbora bo pa tudi urednik »Plan. Vestnika« in drugih društvenih publikacij. Urednika imenuje odbor.

Na predlog dež. poslanca Mandlja so bili v pomnoženi odbor izvoljeni: dr. Jernej Demšar, Leo Mencinger, Leo Rogel in Fr. Škušek.

Deželni tajnik g. Korošec je predlagal, naj se društvena petnajstletnica praznuje ob otvoritvi povečane Triglavске kočice na način, ki se vzvi di novemu odboru primeren. Sprejeto. — G. prof. Pajk je izrekel željo, da bi se kaka kočica imenovala po Val. Staniču. Tej želji ugodni novi odbor. — Po predlogu g. dr. Šviglja, ki ga je podpiral g. dr. Tomišek, se uvedejo z letošnjo sezono vadniške ture.

Jako živahno zborovanje je trajalo do polnoči.

Tržaške podružnice občini zbor se je vršil dne 7. marca v dvorani »Trgovsko-izobraževalnega društva ob častnem številu naših slovenskih planincev. Po nagovoru g. načelnika dr. Mat. Pretnerja, ki je pozdravil došle zborovalce, je prečital odbornik g. Iv. Bandel letno poročilo namesto obolelega g. tajnika Pretnerja. Iz poročila je razvidno, da je podružnica tudi v minolem letu čvrsto napredovala ter delovala v proslavo naravnih krasot naše lepe domovine. Število zaznamovanih potov, katerih je štela podružnica do predlanskega leta 22, se je pomnožilo s sledečimi:

1.) Prosek - Sv. Primož - Sv. Križ 1 $\frac{1}{4}$ ure hoda; 2.) Konkonel - Bane-Druga-Orlek 2 uri; 3.) Lonjer-Razklani hrib $\frac{1}{2}$ ure; 4.) Lonjer-Bazoviza 1 uro; 5.) Štanjel-Branica 1 uro; 6.) Branica-Erzelj $\frac{3}{4}$ ure. Vsa zaznamovanja rdeče barve.

Razen teh zaznamovanj so se tudi prenovila stara in postavile povsod tudi kašipotne table in napisi. Posebno pozornost je obračala podružnica jamam. Preiskala je novo jamo v Nabrežini in izdala o njej natančno

poročilo in načrte.*) Po mnogih ovirah, ki jih je morala premagati, je pričela z delom v orjaški jami »Dimnicah« v Slivjah. Vsa zgradba bo v kratkem dovršena. Veličasten bo vhod po skalni galeriji v ta podzemski dom. Vendar bode treba še marsikateri tiščak spustiti v jamo, da bo tudi v notranjosti pristopna. V Divaški vilenici je priredila podružnica dve javni veliki razsvetljavi, prvo o Veliki noči, drugo dne 15. avgusta. Skrbela pa je tudi za zabavo svojim članom in priredila veliko izletov: dne 7. marca v Branico, dne 24. marca v Črni kal, o Binkoštih tridnevni izlet: Dol - Idrija, 8. maja na Artviže, 29. junija na Črno prst, 28. julija na Kucelj in Čaven. Naši planinci pa so bili kos tudi raznim visokim turam; polezli so na Krn, Triglav, Razor, Grintavec. Podružnica je bila tudi zastopana na raznih narodnih slavnostih in se je korporativno udeležila otvoritve koče na Poreznu. Poročilo se spominja tudi umrlih članov: dr. Simona Pertota, staroste tržaških planincev in Slavoja Jenka, vrlega istrskega rodoljuba. Končno zahvaljuje tudi vse, ki so pripomogli do tako krepkega razvitka, v prvi vrsti Tržaško posojilnico in hranilnico za velikodušno podporo, slovensko časopisje in vse one, ki so jo podpirali na ta ali oni način pri njenem delu.

Poročilo je bilo soglasno z odobravanjem sprejeto. Potem je prečital blagajnik g. Josip Zwitter poročilo o računih, katero je zbor odobril brez prigovora.

Pri dopolnilni volitvi sta bila izvoljena za odbornika-zaupnika člana g. inž. Jos. Skobernc in Edvard Bubnič mlajši, trgovec v Slivjah.

Vesti osrednjega odbora:

„Planinski Vestnik“ izide za meseca junij in julij v dvojni številki dne 1. julija t. l., za meseca avgust in september pa istotako 1. septembra t. l., da dobe člani neposredno pred začetkom turistiške sezone in po nje zvršetku več enotneje razvrščenega gradiva. Važne turistiške vesti, ki jih je vedeti članom in sploh občinstvu, bodo pravočasno prinašali slovenski časniki. Od 1. oktobra t. l. dalje bo izhajal „Plan. Vestnik“ redno dne 1. vsakega meseca.

Novi odbor osrednjega društva se je konstituiral v seji dne 27. aprila t. l. tako: načelnik dr. Fran Tominšek, načelnikov namestnik dr. Anton Svirgelj, tajnik Josip Hauptman, tajnikov namestnik dr. Fran Zupanc, blagajnik Anton Šušteršič, blagajnikov namestnik Fran Skušek, gospodar Ivan Korenčan, knjižničar Janko Mlakar. Za urednika je odbor imenoval dosedanjega urednika Antona Mikuša, ki je tudi član odbora.

Otvoritev koč. Aljažev dom, Triglavsko koča na Kredarici, Vodnikova koča na Velem polju, Orožnova koča na Črni prsti in koča na Kamniškem sedlu bodo v redu, oskrbljene in otvorene od dne 27. junija, Kadilnikova koča na Golici pa dne 6. junija, a bo v njej že od 1. junija dalje oskrbnik, da lahko ustreže manjšim zahtevam. Koča na Kredarici se bo letos povečala, oziroma popravila, to pa turistom ne bo delalo prav nikakih sitnosti ali napotja, ker bo v dosedanjih prostorih vse v navadnem redu. Pred določenimi otvoritvenimi dnevi dobé člani ključke od vsake teh koč v Ljubljani v trgovini g. Ivana Korenčana na Starem trgu proti legitimaciji in kavciji 2 K, ki se vrne ob vrnitvi ključke.

Markacije. O pomanjkljivih, obledelih ali uničenih markacijah, kaži-potnih tablah itd. naj se nemudoma obvesti osrednji odbor, ki bo odredil takojšnjo popravo. Dobrodošla bodo tudi naznanila o novih stezah in potih, ki bi jih radi bližje ali udobnejše zveze, lažjega nastopa, zanimivejšega razgleda i. dr. kazalo oskrbeti z markacijo.

Koča na Nanosu. Vedno bolj rastoči obisk širokoplečega Nanosa je vzbudil misel, naj se na tej ne samo v turistiškem, temveč tudi v narodnem oziru zelo važni gori zgradi planinska koča. Naše društvo namerava postaviti udobno kočo na »Pleši« (vrhu nad Razdrtim) v višini 1265 metrov. Kamenita zgradba bo stala na trati tik senčnega bukovega gozda, kjer je svet že kupljen; zavarovana bo proti burji, pitne vode ne bo manjkalo, z Razdrtim, s Predjamo, ozir. Postojno in z Vipavsko dolino jo bo vezalo več dobro urejenih planinskih stez. Z Razdrtega do koče bode le pičli dve uri hoda, od koče same na prvi sosednji razgledni vrh »Grnado« pa še par minut, tudi ne dosti dalje do obče znane cerkvice sv. Jeronima, odkoder je sloviti razgled po Vipavski dolini in dalje do sinjega Jadranskega morja. Veličastni razgled z Nanosa postane torej lahko dostopen tudi najkomodnejšim izletnikom. Koča bo važna pa tudi za prave hribolazce, ker je šteti Nanos med ture boljše vrste ne le vsled obširnega razgleda, temveč tudi radi velegorskega značaja, ki ga kaže sosebno v severnem delu. »Gorupova koča na Nanosu« — tako bodi krščena v čast slovenskemu, v bližnji Slavini rojenemu mecenu — bo gotovo vzbudila v turistiških krogih veliko zanimanje.

Vadniške ture. Da se izvrševanje veleturistike omogoči tudi takim, ki nimajo primerne znane družbe in sami ne morejo izvrševati težjih tur, se začetkom junija uvedejo nedeljske vadniške ture, najprej na lažje, pozneje na težje gore. Čas in kraj prijave in odhoda, smer in cilj ture, način izvršitve, število udeležencev itd. — vse to se bo pred vsako turo pravočasno objavljalo v slovenskih dnevnikih. —

Podravska podružnica opominja svoje cenjene člane, da si o pravem času oskrbe izkaznice »Slov. plan. društva«, kajti le tedaj so vstopnine prosti in plačajo le polovico prenočnine. Prosimo pa tudi druge rodoljube, da pristopijo kot udi in s tem podpirajo dobro stvar. Odbor.

Ruška koča se je otvorila v ponedeljek, dne 18. maja. Podravske podružnici se je posrečilo dobiti vrlo oskrbnico gosp. Ivano Sernčevo. Zdaj pa vi vsi prijatelji prekrasne pomladanske narave hajdi na planine! V Ruški koči se boste počutili kakor doma. Tu lahko prenočite, tu dobite izvrstno vino častitih očetov minoritov v Ptuju in izborno pivo. In skrbna gospodinja bo tudi skrbela, da se odstrani tista pajčevina, ki se kaj rada napravi v turistovem želodcu, ako dalje časa hodi po planinah in pije zdravilno pohorsko vodo, posebno pri Sv. Arhu. Planinski pozdrav od Ruške koče!

Knjižnice v planinskih kočah. Osrednji odbor prosi vljudno svoje člane, da blagovolijo kako ilustrirano ali humoristično knjigo, bodisi v kateremkoli jeziku, podariti »Slov. planinskemu društvu« za knjižnice v planinskih kočah. — Knjige naj se blagovolijo pošiljati na osrednji odbor »S. P. D.« ali odborniku gospodu Ivanu Korenčanu, trgovcu v Ljubljani.